

ВІЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

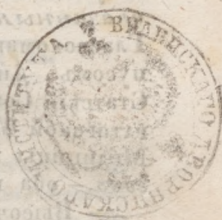
ОФИЦІАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА

92.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 25-го Нолбръ.— 1847— Wilno. WTOREK, 25-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 18-го Нолбръ.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Члена Государственнаго Совѣта, Статсъ-Секретаря Барона Корфа.

Баронъ Модестъ Андреевичъ! Повелѣвъ, по возвращеніи Статсъ-Секретаря Графа Блудова, вступить ему, по прежнему, въ управление Собственной Моей Канцеляріи, Я съ особеннымъ удовольствіемъ объявляю вамъ совершенную благодарность за всегдашнюю готовность вашу исполнить обязанности, довѣріемъ Моимъ на васъ возлагаемыя, и за неутомимое усердіе, оказанное вами въ продолженіе временнаго управленія вашего II-мъ Отдѣленіемъ Собственной Моей Канцеляріи.

Пребываю къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано :
НИКОЛАЙ.

Царское Село,
3-го Нолбръ 1847 года.

С М Ъ С Ъ.

Концертъ Викентія Банькѣвича.

(Сообщено).

На дняхъ публика наша, всегда готовая отдавать справедливую дань талантамъ, приняла съ радостью молодого артиста-скрипача, Викентія Банькѣвича. И въ самомъ дѣлѣ давно уже, именно со времени бытности здѣсь Скандинавскаго Барда, Оле-Буля, знатоки музыки не восхищались такимъ музыкальнымъ вечеромъ, какой 18-го числа прошлаго мѣсяца доставилъ имъ Г. Банькѣвичъ своею игрою, такъ трудно въ достиженіи ея совершенства и въ своемъ совершенствѣ такъ восхитительною для тѣхъ, которые не могутъ быть равнодушны къ звукамъ этого пѣвучаго и вмѣстѣ упорнаго инструмента. Главное достоинство игры Г. Банькѣвича, равно проявляющееся какъ въ мелодическомъ напѣвѣ, такъ и во многихъ блестящихъ пассажахъ, есть преобладающее почти непреодолимыхъ трудностей, юношескій жаръ и сила, живое и возвышенное чувство, притомъ тщательная обработка и совершенство въ техническомъ отношеніи. Эти качества, вмѣстѣ взятые, такъ рѣдко встрѣчающіяся въ одномъ лицѣ, даютъ право Г. Банькѣвичу называться артистомъ перваго разряда.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 18-go Listopada.

NAJWYŻSZY RESKRYPT,

do Członka Rady Państwa, Sekretarza Stanu,
Barona Korfa.

Baronie Modesioie synu Andrzeja! Rozkazawszy, po powrocie Sekretarza Stanu Hrabiego Błudow, objąć mu, jakъ wprzódъ, zarządъ II-go Wydziału Własnej Mojej Kancelłarii, ze szczególnemъ zadowoleniemъ oświadczamъ вамъ zupełną wdzięczność, za ciągłą gotowość waszą do wypełniania obowiązkówъ, przez Moje zaufanie na was wkładanychъ, i za niezmordowaną gorliwość, okazaną przez was w ciągu tymczasowego zarządzania waszego II-m Wydziałemъ Własnej Mojej Kancelłarii.

Pozostaję ku вамъ przychylnymъ.

Na oryginalne własną Jego Cesarskiej Mości
ręką podpisano :
NIKOLAJ.

Carские-Сіоло,
3-го Listopada 1847 roku.

ROZMAITOŚCI.

KONCERT WINCENTEGO BAŃKIEWICZA.

(N a d e ś ł a n o).

Przed niejakimъ czasem publiczność nasza, rada zawsze oddawać sprawiedliwy dank talentómъ, przyjęła z pełnemъ uznaniemъ młodego artystę skrzypaka, rodemъ z tѣj krainy, P. Wincentego Bańkiewicza. I rzeczywiście, dawno już, to jest od czasu bytności tutaj Barda Skandynawskiego, P. Olle-Bull, wieczórъ muzykalny takъ przyjemny jakъ d. 18 przeszłego miesiąca, zająłъ wyznawcówъ sztuki, takъ trudnej do doścignienia w całej dzielnosci swojej, jakъ w swoimъ wygórowaniu, najmiliej zachwycającej i porównawczej dusej nieobojętną na nieporównane wdzięki tonówъ, tego śpiewnego i razemъ kapryśnego instrumentu. Główną zaletą gry P. Bańkiewicza przebiegającą zarówno w melodyjnymъ śpiewie, jakъ w wielu świetnychъ passażachъ, jest przewyciężenie niepokonanychъ prawie trudności, siła i zapalъ młodości, czucie żywe i podniesione, przytѣm wielkie wyrobienie i doskonałość w części czysto technicznej. Połączone te przymioty, jakъ rzadko w jednej osobie spotykać się dają, takъ nadająъ P. Bańkiewiczowi prawo do nazwania artysty pierwszego rzędu.

Высочайшими Грамотами, 13-го Октября, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени, Генералъ-Маіоры: Командиръ 1-й Бригады 13-й Пѣхотной Дивизіи, *Дикъ*, и состоящій по Арміи *Румянцовъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству отъ 12-го Октября, производится: за *отличія, оказанныя при взятіи сел. Салты*: состоящій при Главнокомандующемъ Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, Дивизионный Докторъ, Докторъ Медицины, Статскій Совѣтникъ *Андреевскій* и Профессоръ Императорской Медико-Хирургической Академіи, Докторъ Медицины и Хирургіи, Статскій Совѣтникъ *Пироговъ*, — оба въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Гражданскому Вѣдомству, 4-го Октября, состоящій при Намѣстникѣ Царства Польскаго для особыхъ порученій, Статскій Совѣтникъ *Литке*, назначенъ Исправляющимъ должность Плоцкаго Гражданскаго Губернатора.

Извѣстія съ Кавказа.

Съ устройствомъ въ нынѣшнемъ году новой станицы на рѣкѣ Ассѣ, у переправы Ахъ-Барзой непокорные Карабулаки лишились изобильныхъ равнинъ, по обоимъ берегамъ этой рѣки простирающихся. Передовой пунктъ сей стѣсна горцевъ, долженъ былъ обратить на себя ихъ усилія. 11-го Сентября, огромное сборище съ 8-ю значками внезапно показалось изъ леса, мгновенно, окружило станицу, и захватило вблизи пасущіеся скоты. Командовавшій резервами на Ассѣ, Генеральнаго Штаба Подполковникъ *Гросманъ*, помчался навстрѣчу непріятеля, отбилъ добычу и, подкрѣпленный Подполковникомъ *Савиновымъ*, преслѣдовалъ хищниковъ за Ассу, до самой вершины Черныхъ Горъ. Горцы потеряли убитыми болѣе ста человекъ, одинъ значекъ, 73 лошади и много оружія. Съ нашей стороны убито 7 казаковъ, ранено 13 и контужено 6. Послѣ взятія селенія Салты, въ Дагестанѣ все было спокойно; оставшіеся еще въ сборѣ непріятельскія партіи разошлись по домамъ, а Шамиль скрылся въ Веденѣ. 24-го Сентября, Самурскій отрядъ выступилъ къ Цудахару, гдѣ Главнокомандующій нашелъ до 300 вновь водворенныхъ семействъ. Для защиты ихъ, а въ особенности для связи Кумуха съ Сѣвернымъ Дагестаномъ, тамъ оставленъ одинъ баталіонъ пѣхоты при одномъ орудіи; войска расположены въ отдѣльномъ хуторѣ, который немедленно укрѣпленъ. Со всѣхъ сторонъ получаютъ свѣдѣнія, что паденіе Салты наведло страхъ на всѣ горныя общества, и поколебало довѣріе Дагестанцевъ къ Шамилю, подъ глазами котораго, вопреки его клятвамъ и обѣщаніямъ, истребленъ въ концѣ храбрый гарнизонъ и разрушены до основанія твердыни и башни считавшіеся въ горахъ неприступными. 27-го Сентября, Главнокомандующій прибылъ въ Темиръ-Ханъ-Шуру, вмѣстѣ съ начальникомъ Самурскаго отряда, Генералъ-Лейтенантомъ Княземъ *Аргутинскимъ-Долгорукинымъ*, почти уже выздоровѣвшимъ отъ полученной имъ раны 3 го Октября, Князь Воронцовъ отправился, черезъ Чиръ-Юртъ, Внезапную, Хасовъ-

Презъ Найвысше Дипломата, 13 го Паждзиерна, Наймилоściwiej mianowani zostali Kawalerami Orderu Sw. Anny klasy 1 ej, Jeneral-Majorowie: Dowódzca 1 ej Brygady 13-ej Dywizyi Piechoty *Dick*, i liczący się w Armii *Rumiancow*.

— Презъ Найвысшы Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojennym, w dniu 12 Paździerznika wydany, zostali awansowani: za *odznaczenie s e przy zdobyciu wsi S. lty*: znajdujący się przy Głównodowodzącym Oddzielny m Korpus em Kaukaskim, Doktor Dywizyjny, Doktor Medycyny, Radzca Stanu *Andryjewski*, i Professor CESARSKIEJ Akademii Medyko Chirurgicznej, Doktor Medycyny i Chirurgii, Radzca Stanu *Pirogow*, — oba na Rzeczywistych Radzców Stanu.

— Презъ Найвысшы Rozkaz Dzienny, w Wydziale Cywilnym, 4-go Paździerznika, zostający przy Namiestniku Królestwa Polskiego do szczególnych poruczeń, Radzca Stanu *Litke*, mianowany został pełniącym obowiązki Gubernatora Cywilnego gubernii Plockiej.

Wiadomości z Kaukazu.

Презъ установienie w roku bieżącym nowej stancji nad rzeką Assą, u przeprawy Ach-Barzój, nieulegli Karabulacy utracili żyzne równiny, rozciągające się po obu brzegach tej rzeki. Przedowy ten punkt, sciesniając Górali, musiał zwrócić na siebie ich usiłowania. Dnia 11 Września, ogromna zgraja, z ośmiu proporcami, ukazała się nagle z lasu, i w jednej chwili opasawszy stancję, zajęła pasące się w pobliżu bydło. Dowodzący rezerwami nad Assą, ze Sztabu Jeneralnego Podpółkownik *Grosman*, ruszył szybko na spotkanie nieprzyjaciela, odbił mu zdobycz, i wsparty przez Półkownika *Sawinowa*, ścigał rahuśiów aż za Assę, do samego szczytu Gór Czarnych. Górale utracili w poległych przeszło 100 ludzi, 1 proporzec, 73 koni i bardzo wiele broni. Z naszej strony poległo 7 kozaków, ranionych 13, a kontuzjonowanych 6. — Po zdobyciu aulu Sалты, w Dagestanie wszystko zostawało w spokojności; pozostałe jeszcze w zebraniu partye nieprzyjacielskie rozeszły się po domach, a Szamil ukrył się w Wedenie. — Dnia 24 Września, oddział Samurski wyruszył ku Cudacharowi, gdzie Głównodowodzący znalazł do 300 wołosiedlonych rodzin. Dla obrony ich, a szczególnie dla związku Kumuchu z Dagestanem Połnocnym, pozostawiono tam jeden batalion piechoty, z jednem działem; wojsko to rozlokowało się w oddzielnym folwarku, który niezwłocznie został ohwarowanym. — Ze wszystkich stron nadchodzą wiadomości, że upadek Sалты nabawił postrachem wszystkie plemiona Górali i zachwiał zaufanie mieszkańców Dagestanu w Szamila, pod którego okiem, wbrew jego przysięgom i obietnicom, wytopiony został ze szczytem męzny garnizon i zniszczono do gruntu warownie i bazyły, uważane w górach za niedostępne. Dnia 27 Września, Głównodowodzący przybył do Темир-Чанъ-Шуры, wraz z Naczelnikiem oddziału Samurskiego, Jeneral-Porucznikiem *Хіеіемъ Аргутинскимъ-Долгорукинымъ*, prawie już uleczonym z odniesionej rany. Dnia 3 Paździerznika, *Хіагъ Воронцовъ* udał się przez Чиръ-Юртъ, Wniezapną, Chasow-Юртъ i Taszkicę, do Władikaukazu. Z liczby mieszkańców Cudacharu, pociągniętych przez Szamilę za rzekę Karakojssu, 70 ciu, wydobywszy się z pod jego władzy, przem-

Произведенія его носятъ на себѣ печать оригинальности и собственной господствующей мысли, ни откуда заимствованной, и при дальнѣйшемъ развитіи его музыкальнаго таланта служить ручательствомъ, что онъ будетъ однимъ изъ лучшихъ композиторовъ. Концертино его состоитъ изъ двухъ частей, изъ энергическаго *Allegro съ E dur* и *Rondo*, которому предшествуетъ краткое *Andante*. Весь оркестръ унисонно начинается краткое энергическое вступленіе; эта первая мысль разсыяна почти по всему *Allegro*; она пробиваясь вездѣ и переходя чрезъ всѣ тоны, придаетъ его композиціи единство и цѣлость. Мысль эта послѣ нѣсколькихъ необыкновенныхъ измѣненій аккордовъ переходитъ въ леное, отличающееся простотою, но выраженное съ жаромъ и чувствомъ пѣніе, которое сдѣлало на слушателей самое пріятное впечатлѣніе, и безъ сомнѣнія, только тотъ, кто владѣетъ смѣлкомъ съ такою легкостью и силою, какъ Р. Баньковичъ, въ состояніи приблизить звуки инструмента къ натуральному голосу. *Andante съ A dur* составляетъ только связъ *Allegro съ Rondo*, но и тутъ видна мысль композитора, обнаруженная имъ во вступленіи, таже самая трогательность и таже чистота въ пѣніи. Какъ свѣжо, какъ юношески-живо и какъ энергически выражена слѣдующая за тѣмъ тема *Rondo*!

Композыцые тежъ его, но-за на собіе чеху оригинальности и мысли пануячей власней, зискадъ не przejętej, nie-naśladowanej, a przy dalszem rozwinieniu jego talentu muzycznego, zapowiadają w nim jednego z cenniejszych kompozytorów. Concertino jego, składa się z dwóch części, z energicznego *Allegro z E dur*, i z *Ronda*, które poprzedza krótkie *Andante*. Cała orkiestra unisono zaczyna krótki energiczny wstęp; ta pierwsza myśl rozrzucona prawie po całym *Allegro*, wszędzie dobitnie przebijająca, przeprowadzona przez rozmaite tony, nadaje tej kompozycji, wysoką cechę jedności i zlania, tworzącego nader przyjemną całość. Myśl ta, po kilku nadzwyczajnych zmianach akordów, przechodząc w piękny, łagodny, i hnący prostotą śpiew, oddany z zapalem i czuciem, uczynił naj-milsze na słuchających wrażenie, i bez wątpienia ten tylko, kto umie władać smyczkiem, z taką jak P. Banikiewicz łatwością i siłą, zdołałby tyle przybliżyć dźwięku instrumentalny, do przyrodzonego śpiewu. *Andante z A dur*, jest tylko połączeniem *Allegro z Rondem*, a i tu widać tę myśl autora, stanowiącą wstęp, teж samą rzetowność i prostotę w śpiewie. Następujący po nim temat ronda, jakże świeży, jak wesoły, jak energicznie młody! ileż życia w instrumentacji, jaka szczególniejsza całość w orkiestrze, tworząca z niej jakby jeden instrument! A tu jest miejsce oddać sprawiedliwość, umiejętnej dyrekcji P. Stanisława

Юрта и Таш-Кичу, въ Владикавказъ. Изъ числа Цудахарцевъ, увлеченныхъ Шамилемъ за Каракойсу, 70 человекъ вырвались изъ его власти, и подворились вновь въ Цудахарахъ. Новые поселенія въ селеніи Эрнеди, близъ селенія Ишкарты, въ Чиркеѣ, около Евгеніевскаго Укрѣпленія и около Чиръ-Юрта, ежедневно усиливаются выходцами изъ горъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Пресбургъ, 12 Ноября.

Вчера, городъ нашъ осчастливленъ былъ прибытіемъ возлюбленнаго нашего Монарха, послѣ болѣе четырехлѣтняго отсутствія. Всѣ улицы наполнены были безчисленными толпами народа, который встрѣтилъ Его Величество съ живѣйшимъ восторгомъ. Императоръ прибылъ на пароходѣ, вышелъ на берегъ подлѣ моста, сѣлъ на лошадь, и въ сопровожденіи эрцгерцоговъ имѣлъ торжественный вѣздъ въ городъ, въ гусарскомъ мундирѣ. Сегодня, въ 8 часовъ утра, Е. В. принималъ депутацію обѣихъ табулъ (палатъ); въ 10 часовъ изволилъ присутствовать на обычномъ при открытіи штатовъ богослуженіи въ церкви примата. При началѣ Его Величества, какъ Короля Апостольскаго, стоялъ одинъ изъ епископовъ со крестомъ, и послѣ богослуженія предшествовалъ Монарху въ залу засѣданій. Императоръ, окруженный государственными сановниками, возсѣлъ на тронѣ, на ступеняхъ коего стояли высшіе чины двора. Въ галлерей, по правую сторону, заняли мѣста: Императрица, а за нею эрцгерцогиня: Францъ-Карлъ, братъ Императора, и сынъ его Францъ-Иосифъ, сыновья эрцгерцога Карла: Альбертъ и Карлъ-Фердинандъ, а равно сыны эрцгерцога Райнера, Вице-Короля Ломбардо-Венеціанскаго, Леопольдъ. Когда Монархъ занялъ мѣсто на тронѣ, первый канцлеръ государства гр. Аппони, изложилъ цѣль и причину созванія штатовъ, послѣ чего Императоръ самъ сказалъ по-Венгерски, что штаты, въ предложеніяхъ, которые имъ будутъ сообщены, увидать его добрую волю и искренній желаніи, и потому Его Величество убѣжденъ, что предложенія эти будутъ приняты съ полною довѣренностію. Графъ Майлатъ, *Judex Curiae* (президентъ штатовъ) принесъ Императору благодаренія за новыя доказательства Его милости и увѣрилъ въ неизмѣнную вѣрности. По окончаніи обряда открытія засѣданій, Императоръ и сановники отправились въ свои комнаты, а штаты приступили къ преніямъ о предложеніяхъ, врученныхъ имъ запечатанными великимъ канцлеромъ. Первое предложеніе состояло въ назначеніи эрцгерцога Стефана Венгерскимъ палатиномъ; штаты избрали его единогласно и съ величайшею радостію, и въ то же время избрали депутацію, поручивъ ей просить Императора о подтвержденіи этого выбора. Императоръ принялъ депутацію, сѣдя на тронѣ, подтвердилъ выборъ, принялъ отъ палатина присягу и сказалъ ему по-Венгерски, чтобы онъ исполнялъ обязанности свои по этому званію, какъ покойный его родитель.

Сколько жизни въ инструментациі, какаѣ необыкновенная цѣлостъ въ оркестрѣ, которая дѣлается изъ него какъ бы одинъ инструментъ! Кстати здѣсь отдать должную справедливость искусной дирекціи Г. Станислава Моноушки, всегда готоваго жертвовать всѣмъ для искусства, на принципъ котораго онъ самъ трудится съ такимъ жаромъ, усердіемъ и знаніемъ дѣла.

Не упоминаемъ уже о блистательности пассажей въ игрѣ Г. Баньковича, выполняемыхъ съ равной легкостію въ высокихъ и низкихъ тонахъ, о смѣлості подражанія пѣнію чирика, о сильномъ *tremolando* въ финалѣ *Rondo*, наконецъ о томъ несравненномъ *Staccato* въ *Andante*, когда однимъ движеніемъ смычка внизъ онъ издастъ безчисленные тоны. Вообще, мы съ сожалѣніемъ прерываемъ разборъ этой композиціи, которая, безъ сомнѣнія, найдетъ себѣ надлежащую оцѣнку между учеными музыкантами, по мнѣнію которыхъ ей уступаетъ первенство, Украинская фантазія, прозведеніе того же автора, выполненное въ тотъ же вечеръ. Остается еще сказать нѣсколько словъ о Венеціанскомъ карнавалѣ Эрнеста. Обыкновенно лучшіе артисты нашихъ временъ, чтобы показать искусство своей игры, выполняютъ эту краткую тему Пганини, съ различными варіаціями и украшеніями, каждый по своему индивидуальному взгляду и

knęli się znnowu do Cudacharu. Nowe osiedlenia we wsi Erpeli, w bliskości wsi Iszkarty, w Cyrkiei, około szanca Eugenijusza i około Czyr-Jurtu, codziennie się wychodzącami z gor zaludniają.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austria.

Prezburg, 12 listopada.

Dzień wczorajszы uszczęśliwił nasze miasto przybyciem ukochanego Monarchy, po pięcioletniej prawie nieobecności. Wszystkie ulice napelnione były nieprzelicznymi tłumami ludu, który z najwyższymi oznakami uczuć radości powitał swego władcę. Cesarz przybył parostatkim, wylądował przy moście, wsiadł na konia i łącznie z Arcy-Xiążętami odprawił wjazd do miasta w mundurze huzarskim. Dziś, o godzinie 8 ej rano, przyjmował deputacje obu Tabul (Izb), zaś o godzinie 10 ej znajdował się na nabożeństwie Stanowem w kaplicy prymasowskiej. Przy kłęczniku Monarchy, jako Apostolskiego Króla, stał jeden z Biskupów z krzyżem, i poprzedzając go z tymże, zaprowadził po odbytych modłach do sali obrad. Cesarz, otoczony Dygnitarzami, zasiadł tron, na którego stopniach stanęli wielcy urzędnicy korony. Na prawej galerji zajęła miejsce Cesarzowa, za nią zaś Arcy-Xiążęta: Franciszek-Karol, brat Cesarzski, i syn jego Franciszek-Józef; synowie Arcy-Xięcia Karola: Albert i Karol-Ferdynand, tudzież syn Arcy-Xięcia Rajnera, Wice-Króla Lombardzkiego, Leopold. Kiedy Monarcha zasiadł na tronie, pierwszy Kanclerz Państwa, Hrabia Appony, przełożył cel i powód zwołania Stanów, poczem sam Cesarz przemówił po Węgiersku: „że Stany w przedłożonych im wnioskach, ujrzą najwyższe życzenie i najlepszą wolę; sądzi zatem, że je przyjmą z najzupełniejszą ulnością.“ Hrabia Mailath (*Judex curiae*, Prezes Stanów) złożył Monarsze dzięki za nową dowody łaski, i zapewnił o niezłomnej wierności. Po skończonym obrzędzie zagajenia, Cesarz z Wielkimi Dygnitarzami udał się do swoich komnat, a Stany rozpoczęły obrady nad wnioskami, które im opieczetowane najwyższy Kanclerz wręczył. Pierwszym wnioskiem było polecenie Xięcia Stefana na Palatyna Węgierskiego; Stany obrały go jednomyślnie i z zapatem, tudzież wyznaczyły z groxa swego deputacją, w celu uproszenia Monarchy, aby ten wybór potwierdzić raczył. Cesarz przyjął ją, siedząc na tronie, potwierdził wybór, odebrał od nowego Palatyna przysięgę i w języku węgierskim polecił mu, aby swoje wysokie dostojeństwo sprawował tak, jak jego poprzednik i ojciec.

Moniuszki, zawsze gotowego nieść z siebie ofiarę, i pomoc ku podniesieniu sztuki, którą z taką znajomością, zapatem i godnością sprawuje.

Pomijamy już w grze P. Bańkiewicza świetność pasażów, z równą łatwością w wysokich i niskich tonach utrzymaną, śmiałość naśladowania śpiewu czyżka, to dzielne *tremolando* w finale *Ronda*, наконецъ to nieporównane *Staccato* w *Andante*, kiedy jednym pociągnięciem smyczka w dół, niezliczone, rzec można, wydaje tony. Zgoła z zalem przerywamy rozbiór tej kompozycji, która niewątpliwie u uczonych muzyków, należyte znajdzie ocenienie, której zdaniem naszym, ustąpić musi pierwszeństwa, Fantazyja Ukrainka także utworu P. Bańkiewicza, wykonana przezeń tegoż wieczora. Kilka słów wypadła nam jeszcze napomknąć o Karnawale Weneckim Ernsta. Słusznie artyści dzisiejsi pierwszego rzędu, zwykli uświetniać grę swoją wykonaniem tego krótkiego tematu Paganiniego, różnie go warjując i zdobiąc, każdy wedle indywidualnej myśli swojej i uczucia; P. Bańkiewicz i w tém nie daleko od nich pozostał, a finał tej sztuki, własnego jego układu, nadzwyczajnych w wykonaniu trudności, obudził

ФРАНЦИЯ.

Париж 16 Нолбрю.

Отъ имени королевской фамилии объявлено адвокату Брессону соболзнованіе, по случаю смерти его брата. Графиня Брессонъ приѣхала вчера въ Парижъ, съ тѣломъ покойнаго своего супруга.

— Въ послѣднее засѣданіе совѣта министровъ послѣдовало, какъ слышию, постановленіе, чтобы не допускать никакой перемѣны въ порядкѣ выборовъ.

— Думаютъ вообще, что вопросъ о томъ, должны ли быть введены въ палату депутатовъ, во время предстоящаго собранія, депутаты французскихъ колоній, будетъ рѣшенъ положительно.

— Изъ полученныхъ министромъ торговли и земледѣлія отъ префектовъ департаментовъ донесеній, окazyвается, что сборъ картофеля въ нынѣшнемъ году во всей Франціи былъ обильный, и что картофель не подвергается порчѣ, какъ сначала опасались.

— Заемъ въ 250 милліоновъ фр., утвержденъ 10-го числа за домомъ Ротшильда по цѣнѣ 75, 25. Одинъ только парижскій банкиръ вызвался произвести операцію займа, но по цѣнѣ болѣе значительной. Третьяго дня домъ Ротшильда внесъ уже въ казначейство 25 милліоновъ фр. въ счетъ утвержденного за нимъ займа. *Minimum*, назначенное министерствомъ для сего займа, было 72, слѣдовательно Ротшильда домъ могъ бы произвести операцію займа еще на болѣе выгодныхъ условіяхъ.

— Произведенные французскимъ правительствомъ, съ 1830 года займы, со включеніемъ и послѣдняго въ 250 милліоновъ, составляютъ въ сложности 910,000,000 франковъ.

— Правительство намѣрено соорудить рядъ укрѣпленій на островѣ Корсикѣ, этой передовой стражѣ Франціи на средиземномъ морѣ. Палатамъ предложено будетъ по сему предмету проектъ закона, требующій значительнаго кредита для исполненія сего намѣренія. Кажется, что министерство, съ нѣкотораго времени, обращаетъ особенное вниманіе на этотъ островъ, игравшій въ исторіи важную роль и который, повидимому, призванъ къ великой будущности.

— Въ письмѣ изъ Мелиллы сообщаютъ слѣдующее: „Абд-эль-Кадеръ находится въ состояніи вести продолжительную борьбу, и хотя онъ не можетъ немедленно дать выгоднаго для себя сраженія императорскимъ войскамъ, однако надѣется на продолжительное и энергическое сопротивленіе. Между тѣмъ какъ Мулей Абд-эль-Раманъ совершалъ путешествіе изъ Марокко въ Фецъ съ такою медленностію, какъ будто бы его государство пользовалось совершеннымъ спокойствіемъ, Абд-эль-Кадеръ устраивалъ незначительную свою армію, и употребилъ всѣ усилія, чтобы расположить въ пользу своего дѣла начальниковъ риффскаго племени. Онъ наполнял свои *силосы* (подземные хлѣбные магазины) ячменемъ и пшеницею, и налагалъ денежные контрибуціи, съ помощію которыхъ успѣлъ запасти оружіемъ, порохомъ, и вооружить своихъ солдатъ. Такимъ образомъ Абд-эль-Кадеръ имѣетъ нынѣ военныхъ припасовъ и продовольствія на шесть мѣсяцевъ, и сдѣлалъ уже нужные распоряженія для пріобрѣтенія новыхъ припасовъ, въ

чувству; Г. Банькѣвичъ и въ этомъ отношеніи не отсталъ отъ нихъ; а финалъ этой пьесы собственнаго его сочиненія, необыкновенно трудный въ выполненіи, возбудилъ громкія рукоплесканія и живѣйшее желаніе публики, слышать повтореніе этого прекраснаго музыкальнаго эпилога.

Много пріятности придалъ этому вечеру Г. Бонольди пѣніемъ одной изъ новѣйшихъ арій изъ оперы Верди, подъ названіемъ Парія, гдѣ выразилъ онъ глубокое чувство, особенно въ речитативѣ. Это пѣніе выполненное по правиламъ классической школы, доставило ему истинную признательность публики и громкія рукоплесканія.

Жаль, что кратковременное пребываніе Г. Банькѣвича въ нашѣмъ городѣ, во время проѣзда его въ столицу, не позволило ему вторично дать концертъ. Мы имѣли только удовольствіе слышать игравшій имъ въ здѣшнемъ театрѣ концертъ Липинскаго, и Фантазію Лафонта. Но мы будемъ достаточно вознаграждены за эту потерю, когда услышимъ похвалу дальнѣйшимъ усиліямъ и успѣхамъ этого молодого артиста на трудномъ поприщѣ, на которое онъ выступилъ такъ блистательно.

К. III.

FRANCE.

Paris, 16 listopada.

Król i cała rodzina Królewska kazali oświadczyć adwokatom Bresson swoje ubolewanie, z powodu zgonu jego brata. Hrabina Bresson przybyła wczoraj do Paryża, ze zwłokami swego małżonka.

— Ministrowie mieli postanowić na ostatniej radzie, nie zezwolić na wprowadzenie żadnej reformy w wyborach.

— Sądzą w ogólności, że kwestya, czy deputowani z osad francuzkich już na przyszłym zgromadzeniu mają być wprowadzeni do Izby Deputowanych, w potwierdzający sposób rozwiązana zostanie.

— Prefektowie złożyli Ministrowi handlu i rolnictwa raporta o tegorocznym zbiorze kartofli, z których się wykazuje, że ta jarzyna udała się wybornie w całej Francyi, i nie uległa chorobie, jak się tego z początku obawiano.

— Pożyczka 250 milionów fr. przybita została dnia 10 domowi Rotschildów po cenie 75, 25. Jeden tylko bankier Paryżki złożył deklaracją, ale na wyższą cenę. Zawczoraj dom Rotschildów wniósł już do skarbu 25 milionów fr. na rachunek przyznanej mu pożyczki. *Minimum* oznaczone przez ministerstwo na tę pożyczkę, było 72; a zatem dom Rotschildów byłby ją mógł jeszcze taniej otrzymać.

— Pożyczki zaciągnięte przez rząd francuzki od 1830 roku, licząc w to i teraźniejsze 250 milionów, wynoszą 910,000,000 franków.

— Rząd zamysła wznieść szereg znacznych fortyfikacyi na wyspie Korsyce, tej przedniej straży Francyi na m. Śródziemnem. Izbowi ma być przedłożony w tym względzie projekt do prawa, żądający znaczного kredytu do wykonania tego planu. Zdaje się, że ministerstwo szczególną zwraca uwagę od niejakiego czasu na tę wyspę, która nie raz już w dziejach ważną grała rolę i która jeszcze do wielkiej zdaje się być powołaną przyszłości.

— List z Melilli donosi co następuje: „Abd-el-Kader postawił się w możności prowadzenia długiej walki, a lubo nie może się spodziewać, przynajmniej w obecnej chwili, zmierzyć się korzystnie z wojskiem cesarskiem, zawsze jednakże zdoła stawić mu długi i energiczny opór. Podczas gdy Muley Abd-er-Rhaman odbywał podróż z Marokko do Fezu, z taką powolnością, jak gdyby państwo jego używało zupełnego pokoju, Abd el-Kader uorganizował małą swoją armię i niczego nie zaniebyszał aby pozyskać dla swjej sprawy naczelników pokolenia Riffu. Zapelniał swe *silosy* (podziemne spichrze) jęczmieniem i pszenicą, wybierał kontrybucye w pieniądzach, za pomocą których mógł się zaopatrzyć w broń, proch i uzbroić swych żołnierzy. W tej chwili Abd el Kader ma zapasy wojenne i żywność na sześć miesięcy, i poczynił rozporządzenia względem nabycia nowych zapasów, na przypadek wyczerpania posiadanych. Szeregi jego armii z każdym dniem się powiększają, a prócz tego, pomiędzy wojskiem Marokańskiem ma licznych agentów, którzy mu czynią nadzieję, że za pierwszym spotkaniem się, część ar-

dań rzęsiście oklaski i żywą chęć publiczności, słysząc powtórnie ten świetny muzyczny epilog.

P. Bonoldi przydał wiele przyjemności temu wieczorowi, wykonaniem Aryi, z jednej z najnowszych oper P. Verdi, *Paria*, i rozlał w nią uczucie niezwykajne, mianowicie w recitativo; to też śpiew jego, wedle prawideł klassycznej szkoły włoskiej wykonany, uzyskał dlań również głośnie uznanie i żywe oklaski.

Żałować szczerze należy, że krótki pobyt P. Banькѣвича w naszym mieście, w przejeździe jego do Stolicy Państwa, nie pozwolił mu wystąpić w powtórny koncert. Mieliśmy tylko przyjemność, słysząc wykonany przez niego w teatrze tutejszym koncert Lипинського i Fantazję Lafonta. Będziemy należycie wynagrodzeni za tę stratę, jeśli w oddaleniu słysząc od czasu do czasu będziemy z zapałem, o dalszych usiłowaniach i postępach tego młodego artysty, w zawodzie trudnym, tak chlubnie przezeń poczętym.

K. S.

случай употребленія имѣющихся. Ряды его армій въ каждыя днѣ успиваются; сверхъ сего, между мароккскими войсками онъ имѣетъ много своихъ агентовъ, кои обладеживаютъ его, что, при первой встрѣчѣ часть непріятельской арміи оставить мароккскія знамена, и присоединиться къ его войскамъ.

— Принцъ Абд-эль-Раманъ, Сынъ Мулея Солимана, дяди и предѣстѣнника теперешняго Императора мароккского Мулея Абд-эль-Рамана, бѣжалъ въ лагерь Абд-эль-Кадера и протестовалъ противъ присвоенія престола слѣдовавшаго ему по праву. Полагаютъ, что это обстоятельство доставитъ эмиру много новыхъ приверженцевъ.

— Въ Акбартъ пишутъ, что въ округѣ Тенези случилось плачевное происшествіе. Кайдъ этого округа, находясь въ Шебеліасѣ, услышалъ выстрѣлъ въ одной изъ палатокъ, и немедленно туда отправился. Онъ напелъ тамъ убитаго Араба и жену его съ пистолетомъ въ рукахъ. Женщина эта тутъ же созналась въ содѣланномъ ею преступленіи, и кайдъ приказалъ содержать ее подъ карауломъ въ ея палаткѣ, намѣреваясь допросить ее на другой день. Въ ночь, родные убитаго ворвались въ палатку, убили преступницу; а сами спаслись бѣгствомъ.

— Третьяго дня окончился здѣсь бывшій переводчикъ при Наполеонѣ, во время Египетской экспедиціи, Сулейманъ.

18 Ноябрь.

На сихъ дняхъ будетъ помѣщено въ Мониторѣ постановленіе о созваніи палаты къ 28 Декабря, и другое о назначеніи новыхъ членовъ палаты перовъ, въ числѣ коихъ будутъ бывшій посланникъ въ Константинополь баронъ Буркене и ген. Бедо.

— Говорятъ, что министерство иностранныхъ дѣлъ получило важныя депеши изъ Аѳинъ.

— Контръ-адмиралъ Брюа привезъ Королю собственноручное письмо Королевы Помаре и 21 юному съ Сандвичевыхъ острововъ, которые прибыли во Францію воспитываться.

— Со времени открытія желѣзной дороги въ Булонь, утренніе и вечерніе англійскіе журналы читаютъ въ Парижѣ на другой день.

— Въ здѣшнихъ газетахъ напечатано показаніе числа жителей главнѣйшихъ городовъ Франціи: изъ этого показанія видно, что въ Парижѣ считается 1,053,897 жителей: въ Лионѣ 159,000; въ Марселіи 133,000; въ Бордо 120,000; въ Руанѣ 91,000; въ Нантѣ 82,000; въ Лионѣ 67,000; въ Страсбургѣ 52,000; въ Сентъ-Этьеннѣ 47,000; въ Нимѣ 47,000; въ Метцѣ 42,000; въ Орлеанѣ 42,000; въ Амьенѣ 41,000. По этому выходитъ, что въ двѣнадцати большихъ французскихъ городахъ состоитъ въ сложности меньшее число жителей, нежели въ одномъ Парижѣ.

— Здѣшнія судебныя газеты наполнены нынѣ ежедневно подробными извѣстіями о разбояхъ, смертоубійствахъ, самоубійствахъ, воровствахъ и всякаго рода преступленіяхъ, совершаемыхъ какъ здѣсь въ ея столицѣ, такъ и въ провинціяхъ.

— Родственники гр. Мортъе, помѣстили его въ домъ умалишенныхъ въ Иври.

А н г л і я.

Лондонъ 15 Ноября.

Въ *Times* сообщаютъ сегодня, что дипломатическіе представители одной или многихъ великихъ державъ формально изъѣдили Британскому кабинету намѣреніе, представить нынѣшнее печальное состояніе Швейцаріи на разсмотрѣніе главныхъ Державъ, заключившихъ Вѣнскій трактатъ, и отвратить ужасы угрожающей междоусобной войны дружественнымъ посредничествомъ между двумя партіями, на которыя раздѣленъ Швейцарскій Союзъ. При нынѣшнемъ положеніи дѣлъ, въ *Times* считаютъ долгомъ Британскаго правительства поддержать, по причинамъ Европейской политики, нейтралитетъ Швейцаріи, объявленный 20-го Ноября 1815, по силѣ коего, чужестранная интервенція ни въ какомъ случаѣ не можетъ имѣть мѣста въ этой странѣ.

— Въ вулическомъ арсеналѣ занимается нынѣ рабочихъ болѣе, чѣмъ занималось въ военное время 1814 года.

— Въ *Morning-Post* утверждаютъ, что лордъ Пальмерстонъ заключилъ условіе съ герцогомъ Броуи, на

мѣи неприязнелиской опуѣи хоравіе Мароканскіе, абы станѣ под доводѣтвомъ его.

— Хіагѣ Abd-el-Rhaman, syn Muleja Solimana, stryja i poprzednika teraźniejszego Cesarza Marokańskiego, Muleja Abd el-Rhamana, schronił się do obozu Abd-el-Kadera i zaniósł protestacją przeciw przywłaszczeniu tronu, który mu się z prawa należał. Sądzą, że krok ten przysporzy Emirowi wielu nowych stronników.

— Akhbar donosi, że w okręgu Tenezie zdarzył się nader smutny wypadek. Kaid rzeczzonego okręgu, znajdując się w Szebebias, usłyszawszy wystrzał w jednym namiocie, udał się tam natychmiast i zastał zabitego Araba, a jego żonę trzymającą w ręku pistolet. Kobieta ta przyznała się natychmiast do popełnionej zbrodni. Kaid kazał ją uwięzić w namiocie, w zamiarze przesłuchania jej dnia następnego; tymczasem w nocy wdarli się do namiotu krewni zabitego, sprawczynią zbrodni zamordowali i sami uciekli.

— Zawczoraj umarł tłumacz Napoleona z czasów wyprawy Egipskiej, Sulejman.

Dnia 18 listopada.

W tych dniach spodziewają się ogłoszenia w *Monitorze*, zwołującego Izby na dzień 28-mgrudnia. Przy témże postanowieniu ma być dołączone i drugie, zawierające nominacją nowych członków Izby Parów; w liczbę tych mieścić się mają: były Poseł w Stambule, Baron Bourquency i Jenerał Bedeau, dowodzący w Afryce.

— Mówią, że do ministerstwa spraw zagranicznych nadeszły ważne depesze z Aten.

— Kontr Admiral Bruat przywiózł własnoręczny list Królowej Pomareh do Króla Francuzów, tudzież 21 dzieci z wysp Sandwichskich, mających pobierać wychowanie we Francyi.

— Od czasu otworzenia drogi żelaznej do Boulogne, dzienniki angielskie, tak ranne, jako i wieczorne, czytane są nazajutrz w Paryżu.

— Ogłoszono tu spis ludności główniejszych miast Francyi, z którego wykazuje się, że: Paryż ma 1,053,897 mieszkańców; Lugdun 159,000; Marsylia 133,000; Bordeaux 120,000; Rouen 91,000; Nantes, 82,000; Lille 67,000; Strazburg, 52,000; Saint-Etienne 47,000; Nimes 47,000; Metz 42,000; Orleans 42,000; Amiens 41,000; zatem dwanaście miast największych we Francyi, liczą razem mniej ludności jak samo miasto Paryż.

— Tutejsze gazety sądowe napelnione są teraz codziennie szczegółowymi doniesieniami, o rozbojach, morderstwach, samobójstwach, kradzieżach i wszelkiego rodzaju zbrodniach, popełnianych tak tu w stolicy jak i na prowincyach.

— Hr. Mortier oddany został przez swoją rodzinę do szpitala obłąkanych w Jvry.

А н г л і я.

Lon lın, 15 listopada.

W naczelnym artykule dziennika *Times* piszą dzisiaj, że dyplomatyczni reprezentanci jednego czy wielu wielkich mocarstw, formalnie oświadczyli Brytańskiemu gabinetowi swój zamiar, poddania obecnego stanu Szwajcaryi pod rozwałę głównych mocarstw, które traktat Wiedeński zawarły i odwrócenia okropności wojny domowej przez przyjacieliskie wdanie się między obudwoma stronnictwami, na które się Związek Szwajcarski rozdzielił. Atoli w obecnym położeniu rzeczy, *Times* uważa za powinność angielskiego rządu utrzymać, z przyczyn europejskiej polityki, neutralność Szwajcaryi, zapewnioną oświadczeniem z d. 20 listopada 1815 roku; podług brzmienia którego, interwenya obca, w żadnym przypadku, nie może mieć miejsca w tym kraju.

— W zbrojowni Woolwich pracuje teraz więcej robotników niż w czasie wojennym w roku 1814.

— *Morning-Post* donosi, że Lord Palmerston zawarł układ z Xieciem Broglie, mocą którego prawo saliczne m

основаніи коего Салическій законъ будетъ возстановленъ въ Испаніи, но зато Англія признаетъ владычество Франціи въ Алжиріи.

— Епископъ Гирфордскій д-ръ Мосгревъ назначенъ архіепископомъ Йоркскимъ.

— Изъ Манчестера и Ливерпуля получены извѣстія благопріятіе прежнихъ; число банкротствъ уменьшается, и торговля хотя медленно, начинаетъ возстановляться.

— Изъ Портъ-о-Пренса отъ 3 Октября уведомляютъ, что президентъ Сулукъ возвратился въ этотъ городъ и возстановилъ прежній порядокъ.

— Изъ Монтевидео сообщаютъ, что Англичане, по требованію мѣстнаго начальства, 25 Августа, очистили замокъ Іозе, въ коемъ содержали они гарнизонъ. Коммодоръ Гербертъ уведомилъ притомъ генеральнаго консула г-на Гуда, что онъ поставилъ свои корабли въ столь близкомъ отъ берега разстояніи, что во всякомъ случаѣ можетъ защищать имущество Британскихъ подданныхъ. Послѣ слухъ, что замокъ Іозе будетъ переданъ Французамъ.

— У береговъ Ирландіи 10 с. м. разбился пакетботъ, шедшій изъ Нью-Йорка; причеъ погибли 91 человекъ.

Г Е Р М А Н І Я.

Франкфуртъ на Майнѣ, 15 Ноября.

Герцога Гессенскій, послѣ непродолжительной болѣзни, сегодня скончался. Герцога хотя и жестоко страдалъ, но сегодня по-утру всталъ съ постели и спокойно окончилъ жизнь.

— Собранный въ Дрезденѣ почтовый конгрессъ, о-предѣлилъ, 30 Октября, пониженіе почтовой таксы съ писемъ для всей Германіи, такимъ образомъ плата за одно письмо, имѣющее вѣса не болѣе 1½ золотника, будетъ взиматься, за шесть миль пути, 2 коп. сер., за двадцать миль—5 коп. и болѣе дватцати, 10 коп. сер.

— Въ Рейнскомъ Наблюдателѣ напечатано: „Здѣсь сдѣлали весьма важную находку, то есть отыскали кости Карла Великаго. Оттонъ III, какъ извѣстно, повелѣлъ въ 1,000 году открыть императорскій гробъ, а Фридрихъ Барбаросса, послѣ причтенія Папою Паскалемъ III, императора къ лику святыхъ, велѣлъ въ 1,165 году собрать его кости и хранить въ ящикѣ. — Потомъ мощи эти были затеряны, не смотря на всѣ старанія, дѣланныя въ послѣдствіи, для отысканія ихъ. На дняхъ случайно открыли сказанный ящикъ въ запертомъ мѣстѣ въ ризницѣ, гдѣ онъ простоялъ столько столѣтій въ стѣнной скрытой нишѣ.

Ш В Е Й Ц А Р І Я.

Кантонъ Бернскій.

Мы сообщили вчера вкратцѣ извѣстія о взятіи Фрейбурга союзными войсками. Городъ сдался на капитуляцію, послѣ бомбардированія, продолжавшагося нѣсколько часовъ. Условіями капитуляціи постановлено: что Фрейбургскій Кантонъ отлагается отъ Зондербунда, и предоставляетъ Сейму рѣшеніе вопроса о Іезуитахъ. (Извѣстно, что этотъ вопросъ служить только видимымъ предлогомъ къ нападенію на кантоны Зондербунда). Капитуляція заключена 14-го Ноября. Атакку открыли 13-го числа, въ 3 часа утра, съ разныхъ сторонъ. На границахъ Цюрихскаго и Ааргаускаго Кантоновъ произошли кровавыя стычки, 10-го Ноября было сраженіе на Санъ-Готардѣ. Войска Кантона Ури были отражены, съ большимъ урономъ.

— Въ Бернской Народной Газетѣ пишутъ: „При вступленіи въ Стеффисъ, Ваадтскія войска захватили правительственнаго намѣстника, всѣхъ духовныхъ и знатныхъ особъ; они заставляютъ ихъ слѣдовать за собою, какъ золожниковъ. Солдаты хотѣли силою ворваться въ тамошній монастырь, и только съ трудомъ были удержаны отъ этого своими офицерами. Въ Іезуитскомъ пансіонѣ они не нашли ни души.

Цюрихскій Кантонъ.

Цюрихскій Командантъ, Маіоръ Брендлинъ, обнародовалъ, 12-го Ноября, вечеромъ, слѣдующій бюллетенъ: „По официальнымъ донесеніямъ, полученнымъ здѣсь сегодня, въ часъ по-полудни, войска Зондербунда вторглись въ Дитвейль (въ Фрейенамтѣ). Бригада Кевига (дивизіи Циглера) стоитъ противъ не-

быть призываемые въ Испаніи, зато навзajem Англія узнала владѣтство Франціи въ Алжиріи.

— Dotychczasowy Biskup z Hereford, Dr. Musgrave, mianowany został Arcybiskupem Jorkskim.

— Z Manchester i Liverpool nadeszły zaspakajające wiadomości; liczba upadłości zmniejsza się, a handel, choć wolno, znówu się podnosić zaczyna.

— Donoszą z Port-au-Prince, na wyspie Hajti, pod d. 3-m października, że Prezydent Soulouque wrócił do tego miasta, i wszystko do dawnego przyprowadził porządku.

— Z Montevideo donoszą, że Anglicy, na żądanie władz miejscowych, opuścili 25-go Sierpnia zamek José, w którym trzymali załogę. Komodor Herbert doniósł przyltem Konsulowi Jeneralnemu, P. Hood, że okręty swoje tak blisko brzegu postawił, iż w każdym razie będzie mógł bronić własności poddanych Angielskich. Krążąc pogłoski, że zamek José ma być oddany Francuzom.

— Dnia 10-go rozbił się przy brzegach Irlandzkich statek pocztowy, płynący z New-York, przyczemъ 91-osób utraciło życie.

Н І Е М С К І Е.

Frankfurt nad Menem, 15 listopada.

Xiąże Elektor Hesseński, po kilkodziowej chorobie, zakończył dzisiaj o południu życie. Dostojny chory, lubo był mocno cierpiący, wstał był jeszcze dziś rano z łóżka, i siedzący, bez oznak bólu, spokojnie umarł.

— Zgromadzony w Dreźnie Kongress pocztowy, uchwalił jednogłośnie d. 30 października zniesienie taryfy pocztowej od listów na całe Niemcy, w ten sposób: że opłata od pojedynczego listu, to jest nieważącego więcej jak półtora łota, wynosić będzie na odległość 6 mil włącznie, 2 kop. sr.; na odległość 20 mil włącznie, 5 kop.; a nad 20 mil, 10 kop. sr.

— W Reńskim Dostezegaczu donoszą z Akwisgranu: „Nader ważne uczyniono tu odkrycie, to jest kości Karola Wielkiego. Jak wiadomo już Otto III kazał grobowiec tego Cesarza otworzyć w r. 1000, a Fryderyk Barbarossa, po uznaniu go przez Papieża Paskala III świętym, kazał d. 29 grudnia 1165 r., kości jego pozbiierać i w skrzyneczkę zachować. Później relikwie te zginęły bez śladu, jakkolwiek wszelkich użyto starań, aby je wynaleść. W tych dniach odkryto przypadkiem ową skrzyneczkę w zamkniętym miejscu, do zakrytych przytykającym, gdzie przez tyle wieków w ukrytej framudze stała.

Ш В АЙ Ц А Р Я.

Kanton Bernski.

Donieśliśmy już o zajęciu Fryburga przez wojska Związkowe. Miasto poddało się przez kapitulację, po kilkogodzinnych bombardowaniach. Według umówionych warunków, Kanton Fryburgski odłącza się od Oddzielnej Ligi, i zostawuje Sejmowi rozstrzygnięcie kwestyi o Jezuitach. (Wiadomo, że ta kwestya służy tylko za pozór do napaści na Kantony Oddzielnej Ligi). Kapitulacja zawarta została d. 14 listopada; atak zaś rozpoczęto d. 13 o godzinie 3 ej z rana, z różnych stron razem. Z drogiej strony, na granicy Kantonów Zürieh i Argowii zasły krwawe potyczki. Dnia 10 listopada stoczono bitwy na St. Gothardzie, w której wojska Kantonu Uri zostały z wielką stratą odparte.

— W Berneńskiej Narodowej Gazecie piszą: Przy wejściu do miasteczka Fryburgskiego Steffis, wojska Waadtlandzkie pojmały tamiecznego Burmistrza, oraz wszystkich duchownych i znakomitsze osoby, i każą im towarzyszyć sobie, jako zaktadnikom. Żołnierze chcieli przemocą włamać się do tamiecznego klasztoru, i zaledwo officerowie zdołali ich wstrzymać od tego. W Pensyonie Jezuitkim nie znaleziono ani żywej duszy.

Kanton Zürich.

Komendant Kantonu Zürieh, Major Brendlin, ogłosił d. 12 listopada wieczorem, następny biuletyn: „Podług urzędowych doniesień, otrzymanych tu dzisiaj, o godzinie 1 ej z południa, wojska Oddzielnej Ligi wtargnęły do Dietweill (w Freyenamt). Brygada Kœniga (dywizya Zieglera) stoi w obec nieprzyjaciela. O potyczce nie jeszcze

приятеля. Остатки еще ничего неизвестно. На владения Цюрихского Кантона или на стоящих в них войска не было произведено нападения.

— 12-го числа вечером было получено следующее донесение из Округа Афельтерн: „Колонна войск Зондербунда прокралась около полудня, в тумане, из Дитвейла через Фрейенамт, с намерением занять главный мост при Луинерн. В то же время была предпринята из Шуга ложная атака по дороге в Канпель. Неприятельская колонна, наступавшая из Дитвейла к мосту, состояла из четырех батальонов пехоты и двух батарей. Узнав о приближении и силе неприятеля, караул начал разводить мост. Вскоре неприятельская колонна явилась на левом берегу Рейна, и открыла огонь из двух своих батарей. Наш слабый отряд оказал мужественное сопротивление. Неприятель не мог достигнуть своего намерения. Мы лишились одного убитого и нескольких раненых; потеря неприятеля была, без сомнения, значительное.“

Луцернский Кантон.

11-го Ноября были собраны ландштурм в целом кантон, с повелением заставить собственными припасами на три дня. Войска стоят теперь полукругом, имея бригадные штабы в Луцерн, Русвилл и Виллисау. В самом Луцерне стоят только три роты пехоты, кавалерии, артиллерии и стрелки. Луцернцы заложили во многих местах мины, простирающиеся на четверть часа от города. Главная мина на Гутц, и когда неприятель пойдет прямо на город, вся эта гора будет сброшена на дорогу.

Кантон Аппенцель внутр. Р. А.

Правительство этого полукантона также отказалось поставить свои войска в распоряжение сейма. В *Freie Rhetie* пишут, что между Граубюнденцами преобладает решительное мнение не следовать призыванию к оружию.

П т а л и я.

Рим, 6 Ноября.

По поводу продолжительной аудиенции, данной Его Святейшеством, 3 числа, австрийскому посланнику, надвигается здесь на скорое улажение феррарских недоумий.

— В *Diario di Roma* от 3 числа с. м. напечатано официальное назначение кардинала Альтери президентом Рима и его округа, так называемого *Comarca*; кардинала Антонелли — президентом статс-совета, и кардинала Марини — форайским делегатом.

— Для совершения заседаний статс-совета, Папа назначил одну из зал ватиканского дворца, а в распоряжение консультаторов предоставил придворные папские экипажи. Так как Ватикан, как известно, весьма отдален от центра города, а омнибусы еще здесь не существуют, то это новое сохождение Папы очень важно.

— За неделю пред сим Папа посетил окрестности Лавозской гавани, где преимущественно подробно осматривал старинные постройки гавани, причем присутствовавший инженер должен был представлять ему ситуационные планы. Одна из бедных хижин вдруг обратила на себя внимание Его Святейшества, который подошел к ней, и нашел в ней двоих бедняков, коим оставил отраду и щедрое вспомоществование.

— Рассказывают, что когда за несколько пред сим времени герцог Боргезе жаловался Папе на медленность французского правительства в присылке купленного оружия, для римской национальной гвардии, Его Святейшество отвечал с улыбкою: „Не опасайтесь, мы победим и без оружия.“

Флоренция, 6 Ноября.

Владетельный Моденский герцог, возвратился 28 Октября из Вены в Модену. Моденские войска заняли Монтенювский округ.

— На аудиенции, данной Высочеством В. герцогом у виллианского округа, Его Высочество В. герцог утешил их в весьма ласковых выражениях, что они не остаются в бездействии по их делу, но указав также на необходимость, чтобы народонаселение сего округа спокойно ожидало последствий предпринятых мер.

не слышать. На posiadłości Kantonu Zürich, ani na stojące tam wojska dotąd nie uczyniono napadu.“

— Dnia 12 listopada wieczorem otrzymano następujące doniesienie z okręgu Afoltern: „Kolumna wojska Oddzielnej Ligi przekradła się w nocy około południa, z Dietweill przez Freyenamt, w zamiarze zajęcia pływającego mostu pod Lunerna. W tymże czasie przedsięwzięto z Kantonu Zug fałszywe poruszenie na drodze do Kappel. Nieprzyjacielska kolumna, idąca z Dietweill ku mostowi, składała się ze czterech batalionów piechoty i z dwóch baterii. Dowiedziawszy się o zbliżeniu się i sile nieprzyjaciela, patrol zaczął zdejmować most. Nie zadługo kolumna nieprzyjacielska ukazała się na lewym brzegu rzeki *Ruus*, i rozpoczęła ogień z dwóch swoich baterii. Nasz słaby oddział stawiał waleczny opór. Nieprzyjacielowi nie udało się dopiąć swego zamiaru. Utraciliśmy jednego w zabitych i mamy kilku rannych. Strata nieprzyjacielska była, bez wątpienia, daleko znaczniejsza.“

Kanton Lucerny.

Dnia 11 listopada zebrana została milicya w całym Kantonie, z rozkazem zaopatrzenia się w żywność na trzy dni. Wojska stoją obecnie w półkole, mając sztaby brigad swoich w Lucernie, Russwill i Willisan. W samej Lucernie stoją tylko trzy rotы piechoty, jazda, artyllerya i strzelcy. Lucernezyce podsadzili na wielu miejscach miny, ciągnące się na kwadrans drogi od miasta. Główna mina jest na górze Gütsch, i jeśli nieprzyjaciel pojździe prosto na miasto, cała ta góra zostanie zwalona na drogę.

Kanton Appenzel-Rot wewnętrznych.

Rząd tego pół Kantonu także nie usłuchał rozkazów Sejmu względem oddania swojego wojska pod rozporządzenia większości.

— W *Freje Rhatier* piszą, że między Katolikami w Graubünden panuje stanowcze zdanie nie usłuchać wołania do broni.

W e s o s n y.

Rzym, 6 listopada.

Po długim posłuchaniu, jakie Poseł austriacki d. 3 miał u Papieża, spodziewają się wkrótce załatwienia kwestyi Ferraryjskiej.

— *Diario di Roma* z d. 3 b. m. zawiera urzędową nominacye: Kardynała Altieri na Prezydenta m. Rzymu i jego okręgu, tak nazwanęj *Komaria*, Kardynała Antonelli na Prezesa Rady Stanu, a Kardynała Marini na Delegata w Forli.

— Na odbywanie posiedzeń Rady Stanu, przeznaczył Papież jedną z sal pałacu Watykańskiego, i do dyspozycyi Konsultorów oddał Papieżkie pojazdy dworskie. Ponieważ Watykan, jak wiadomo, bardzo jest oddalony od środka miasta, a fiakry lub omnibusy wcale tu jeszcze nie istnieją, przeto tę nową względność Papieża podwójnie cenić należy.

— Przed tygodniem zwiedził Papież okolice portu d'Anzo, a mianowicie oglądał w najdrobniejszych szczegółach dawne budowle portowe; przyczem obecny inżynier przedstawiać mu musiał plany sytuacyjne. Jedna z ubogich chat zwróciła nagle uwagę Jego Świątobliwości. Zbliżył się do niej, wszedł i zastał w niej dwoje ubogich starych ludzi, którym pozostawił pociechę i hojne wsparcie.

— Opowiadają, iż gdy przed niejakim czasem Xiążę Borghese uskarżał się przed Papieżem na opieszałość rządu francuzkiego w przesłaniu zakupionej broni dla narodowej gwardyi Rzymskiej, Ojciec św. odpowiedział z uśmiechem: „Nie lękaj się, my i bez oręża zwyciężym.“

Florencya, 6 listopada.

Panujący Xiążę Modencki wrócił d. 28 października z Wiednia do Modeny. Wojska Modenckie zajęły okrag Montignoso.

— Na posłuchaniu, które niedawno Deputowani z prowincyi Fivizzano mieli u W. Xięcia, Jego Cesarzaska Wysokość zapewnił ich w bardzo łaskawych wyrazach, że nie jest nieczynnym w dotyczącej ich sprawie, ale wskazał także potrzebę, aby ludność owej okolicy spokojnie oczekiwała skutku uczynionych kroków.

6-го Ноября Моденскія войска заняли съ оружіемъ въ рукахъ фивинціанскій округъ, безъ дозволенія и даже безъ вѣдома тосканскихъ властей, подавшихъ противъ сей мѣры настоящій протестъ. Во вчерашней *Gazetta di Firenze* напечатана официальная по сему предмету статья, изъ коей видно, что поминутное занятіе послѣдовало вопреки начатыхъ переговоровъ и прежнихъ объявленій моденскаго правительства. Статья сія заключена слѣдующими словами: „Это событіе такое, котораго тосканское правительство не могло ни предвидѣть, ни предупредить, но которое, какъ въ отношеніи законности, такъ равно достоинства В. герцога и страны, должно сдѣлаться предметомъ глубокаго обсужденія.“ Въ сегодняшнемъ номерѣ сей же газеты присовокупляютъ, что въ Фивинціано дошло уже до кровопролитія: два человѣка убиты и три тяжело ранены.

Туринъ, 5 Ноября.

Сегодняшняя *Gazetta* извѣщаетъ о назначеніи двухъ президентовъ и 16 совѣтниковъ новоучрежденнаго кассационнаго суда. Первымъ президентомъ наименованъ Гаспаръ Коллеръ, вторымъ Джузеппе Громми; генералъ-адвокатомъ графъ Бермонди. При изданіи новаго закона о книгопечатаніи Король учредилъ также главную цензурную комиссію въ столицѣ и особенную комиссію въ каждой отдаленной области. Президентомъ главной цензурной комиссіи назначенъ графъ Федерико Салопис-ди-Салерано. Въ шесть членовъ комиссіи избраны изъ профессоровъ университета или членовъ академіи наукъ. Президентомъ цензурной комиссіи для Туринской Области наименованъ Костанцо Гаццера, директоръ королевско-университетскій библіотеки и членъ академіи наукъ. Вообще, извѣстіе о большихъ реформахъ произвело восторженное впечатлѣніе на всѣхъ жителей Сардинскаго Королевства. Во всѣхъ городахъ учреждены публичныя празднества, положено выбить въ память медали, пожертвованы значительныя суммы въ пользу бѣдныхъ, словомъ, повсюду народъ при восклицаніи: *a Carlo Alberto, a Pio IX, all' Italia* выражаетъ свою радость.

Генуя, 5 Ноября.

Вчера въ городъ нашъ прибылъ Король при радостныхъ восклицаніяхъ всѣхъ жителей, вышедшихъ на встрѣчу ему къ *Санъ-Иппро д'Арена*. Его Королевское Величество принимаемъ былъ подлѣ городскихъ воротъ мѣстными властями, а восклицанія: *да здравствуетъ Карлъ Альбертъ!* раздавались повсюду. Восторгъ былъ чрезвычайный. Президентъ торговой палаты несъ великолѣпное знамя съ надписью: „Благодарная Генуэзская торговля.“ Вечеромъ весь городъ былъ великолѣпно иллюминированъ; Король проѣзжалъ верхомъ чрезъ главнѣйшія улицы, сопровождаемый постоянно толпами народа.

Португалія.

Лиссабонъ, 4 Ноября.

Королева благополучно разрѣшилась сегодня отъ бремени ребенкомъ. За нѣсколько дней предъ симъ, послѣ жаркаго совѣщанія съ англійскимъ посланникомъ, она такъ сильно заболѣла, что должны были открыть ей кровь.

— Министры внутреннихъ и иностранныхъ дѣлъ, не желая согласиться на противозаконныя мѣры, потребовали своего увольненія. Въ списокъ лицъ, которыя имѣютъ войти въ составъ кабинета Палмеллы, находится имени — Салданья и Тонсека.

— Министерскій кризисъ все еще продолжается. Главнымъ препятствіемъ къ учрежденію кабинета служатъ финансовыя сѣбостательства.

— Въ англійскихъ журналахъ утверждаютъ, что адмиралъ Нэпиръ, находящійся съ англійскимъ флотомъ на рѣкѣ Тагъ, хотѣлъ насильно вытребовать причитающуюся ему отъ Португальскаго правительства сумму. Въ *Лондонъ* опровергаютъ это извѣстіе, объявляя, что адмиралъ Нэпиръ не требовалъ и не получалъ до сихъ поръ слѣдующей ему суммы.

Dnia 6 listopada wojska Modenskie zajęły z bronią w ręku obwód Fivizzano, bez zezwolenia i nawet bez wiedzy władz Toskańskich, które formalną przeciw temu krokowi i protestacją zanosły. Wczorajsza *Gazzetta di Firenze*, zawiera urzędowy w tym przedmiocie artykuł, z którego się okazuje, iż pomienione zajęcie nastąpiło wbrew zawiązanym układom i poprzednim oświadczeniom Modenskiego rządu. Artykuł kończy się temi słowami: „Jestto wypadek, którego rząd Toskański ani przewidzieć, ani przeszkodzić mu nie mógł, lecz który, tak ze względu prawa, jako też godności W. Xięcia i kraju, musi się stać przedmiotem głębokiej rozwagi.“ W dzisiejszym numerze tejże Gazety dodają, że w Fivizzano przyszło już do krwi rozlewu: dwóch obywateli zostało zabitych, a trzech ciężko ranionych.

Turyn, 5 listopada.

Dzisiejsza gazeta donosi o mianowaniu dwóch Prezydentów i 16 Radców nowo-ustanowionego Kassacyjnego Sądu. Pierwszym Prezesem mianowany został *Gaspar Coller*, drugim *Giuseppe Grommi*; Jeneralnym Prokuratorem *Hr. Bermondi*. Przy ogłoszeniu nowego prawa o wolności druku, Król ustanowił zarazem główną Komisję cenzury w stolicy, i oddzielne Komisje w każdej prowincyi. Prezesem głównej Komisji cenzury mianowany *Hr. Federigo Salopis-di Salerno*. Wszysey inni, w liczbie sześciu, członkowie Komisji, wybrani zostali z pomiędzy Professorów uniwersytetu lub członków akademii nauk. Prezesem Komisji cenzury dla prowincyi Turynskiej, mianowany został *Costanzo Gazzera*, dyrektor królewsko-unwersyteckiej biblioteki i członek akademii nauk. W ogólności, wiadomość o wielkich reformach sprawiła nadzwyczajne wrażenie na wszystkich mieszkańcach królestwa Sardynskiego. We wszystkich miastach urządzono publiczne uroczystości, postanowiono wybić na pamiątkę medale, ofiarowano znaczne summy na korzyść ubogich, słowem wszędy lud przy okrzykach: *a Carlo Alberto, a Pio Nono! all' Italia*, radość swoją wyraża.

Genua, 5 listopada.

Wczoraj przybył Król do naszego miasta śród radośnych okrzyków całej ludności, która wyszła naprzeciw niemu aż po za *San Pietro d'Arena*. Jego Kr. Mość był przyjmowany przy bramie miasta przez władze miejscowe, a okrzyki: „*Niech żyje Karol Albert!*“ rozlegały się ze wszystkich stron. Entuzjazm był nadzwyczajny. Prezes Izby handlowej niósł pyszną chorągiew z napisem: „*Wdzięczny handel Genui.*“ Wieczorem całe miasto było wspaniale oświecone. Król przejeżdżał konno przez główniejsze ulice, ciągle tłumami ludu otoczony.

PORTUGALIA.

Lizbona, 4 listopada.

Królowa powiła szczęśliwie syna, w dniu dzisiejszym. Kilku dniami przedtęm, po zwanęj konferencyi z Połtem angielskim, tak mocno była zasłabła, że jej krew puścić musiano.

— Ministrowie spraw zagranicznych i wewnętrznych, nie chcąc się dać skłonić do środków prawu przeciwnych, zażądali uwolnienia swego. W liście osób, które do mającego się utworzyć gabinetu Palmelli wejść mają, znajduję nazwiska: *Saldanha* i *Tonseca*.

— Jeszcze trwa ciągle przesilenie ministeryalne. Główną przeszkodą w utworzeniu nowego gabinetu są trudności finansowe.

— Dzienniki Angielskie utrzymywały, że Admirał Napier, korzystając ze swego stanowiska, jako dowódzca floty Angielskiej na Tagu, chciał gwałtem odebrać summy należące mu od rządu Portugalskiego. *Diario* zbija te doniesienia, oświadcza, że Admirał ani żądał, ani otrzymał zwrotu swoich zaległości.

ВИЛЬНА, въ Тип. О. Гликсберга—Печ. позвол. 25-го Нолбря 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.